

Sygn. akt V.2 Ka 631/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

Wydział V Karny Sekcja Odwoławcza

w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Klekocki

Sędziowie: SSO Aleksandra Odoj-Jarek (spr.)

SSO Lucyna Pradelska-Staniczek

Protokolant: Ewelina Grobelny

w obecności Magdaleny Szymańskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2015 r.

sprawy: **M. F. /F./,**

syna J. i Z.,

ur. (...) w B.

oskarżonego o przestępstwo z art. 178 a § 1 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 12 marca 2014r. sygn. akt III K 457/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,

II. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSO Sławomir Klekocki

SSO Aleksandra Odoj-Jarek (spr.) SSO Lucyna Pradelska-Staniczek

Sygn. akt V.2 Ka 631/14

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku wyrokiem z dnia 12 marca 2014r., sygn. akt III K 457/13, uznał oskarżonego M. F. za winnego tego, że w dniu 11 maja 2013r. w R., znajdując się w stanie nietrzeźwości, mając 1,27 mg/l i 1,24 mg/l (wynika badania na urządzeniu Alkometr) alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził pojazd mechaniczny marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w ruchu lądowym, na drodze publicznej, tj. czynu wyczerpującego ustawowe znamiona występku

z art. 178a § 1 kk i za to na mocy tego przepisu wymierzył mu karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na mocy art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata.

Na mocy art. 71 § 1 kk Sąd wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych przy przyjęciu, że wysokość jednej stawki dziennej grzywny odpowiada kwocie 20 złotych.

Na mocy art. 42 § 2 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat.

Na mocy art. 63 § 2 kk Sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 11 maja 2013r. do dnia 12 marca 2014r.

Na mocy art. 49 § 2 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Na podstawie art. 627 kpk oraz art. 2 i 3 ustawy z dnia 23.06.1973r. o opłatach w sprawach karnych Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe obejmujące opłatę w wysokości 400 złotych oraz wydatki postępowania w wysokości 657 złotych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, który na podstawie art. 444 kpk i art. 425 § 2 kpk zaskarżył wyrok w całości i na zasadzie art. 427 § 2 kpk oraz art. 438 pkt 2 i 3 kpk wyrokowi temu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez przyjęcie, iż oskarżony był w pełni poczytalny w chwili zarzucanego mu czynu w sytuacji, gdy oskarżony wykazuje poważne zaburzenia psychiczne skutkujące umorzeniem postępowania karnego w innej toczącej się sprawie i skierowaniem do szpitala psychiatrycznego,
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez przyjęcie, iż oskarżony wyczerpał znamiona występku z art. 178a § 1 kpk w sytuacji, gdy był on w trakcie używania leku powodującego spowolnienie metabolizmu alkoholu, a co za tym idzie wpływającego na wynik badania stężenia alkoholu we krwi,
- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 167 kpk poprzez niedopuszczenie opinii sądowo-psychiatryczno-psychologicznej uzupełniającej w sytuacji, gdy dopuszczona opinia wykazywała istotne sprzeczności, w szczególności poprzez ujawnienie zaburzeń psychicznych występujących u oskarżonego przy jednoczesnym wskazaniu na pełną poczytalność w chwili czynu, przy czym zaburzenia tego rodzaju wpływają niewątpliwie na stan poczytalności w stopniu co najmniej ją ograniczającym.

Mając na uwadze powyższe, na zasadzie art. 452 § 1 i 2 kpk i art. 427 § 1 kpk w zw. z art. 437 § 1 i 2 kpk skarżący wniósł o:

- dopuszczenie dowodu z akt Sądu Rejonowego w Gliwicach pod sygn. akt III K 844/06, tj. postanowienia zapadłego w tej sprawie i opinii sądowo-psychiatrycznej na okoliczność ustalenia stanu zdrowia psychicznego oskarżonego, a także iż umorzono postępowanie karne przeciwko oskarżonemu w innej sprawie i skierowano go tytułem środka zabezpieczającego do szpitala psychiatrycznego,
- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego nie jest zasadna i na uwzględnienie nie zasługuje.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji procedował w niniejszej sprawie w pełni prawidłowo, nie uchybiając normom zarówno z zakresu prawa procesowego, jak i materialnego. W toku postępowania zostały wyjaśnione - zgodnie z nakazem płynącym z dyspozycji przepisu art. 366 § 1 kpk - wszystkie istotne dla sprawy okoliczności.

Jak się określa w doktrynie, błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia to błąd, który wynika bądź to z niepełności postępowania dowodowego (tzw. błąd „braku”), bądź też z przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów (błąd „dowolności”). Może on być wynikiem nieznanomości określonych dowodów lub nieprzestrzegania dyrektyw obowiązujących przy ocenie dowodów (art. 7 kpk), np. błąd logiczny, zlekceważenie niektórych dowodów, danie wiary dowodom nieprzekonywującym, bezpodstawne pominięcie określonych twierdzeń dowodowych, czy oparcie się na faktach w istocie nieudowodnionych (tak: T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Zakamycze 1998, s. 871).

W ocenie Sądu Okręgowego ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy poczynił w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (art. 410 kpk), który ocenił z poszanowaniem reguł wynikających z art. 4, 5 i 7 kpk, a swoje stanowisko w sposób wyczerpujący uzasadnił w pisemnych motywach wyroku sporządzonych zgodnie z wymogami art. 424 § 1 kpk. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd I instancji nie dopuścił się ani obrazy przepisów postępowania, ani nie naruszył zasady swobodnej oceny dowodów.

W istocie zarzuty apelacji sprowadzają się do kwestionowania dokonanej przez Sąd Rejonowy niekorzystnej dla oskarżonego M. F. oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Stanowisko takie nie jest słuszne.

Czyniąc ustalenia Sąd meriti oparł się między innymi na opinii sędowo-psychiatryczno-psychologicznej, którą uznał za pełną i wewnętrznie spójną. Mając na uwadze wnioski tej opinii poczynił Sąd Rejonowy prawidłowe ustalenia okoliczności faktycznych odnośnie stanu zdrowia psychicznego oskarżonego zarówno w dacie czynu, jak i w czasie postępowania. Jako niezasadny jawi się zarzut skarżącego, iż powołana opinia wykazywała istotne sprzeczności, w szczególności poprzez ujawnienie zaburzeń psychicznych występujących u oskarżonego przy jednoczesnym wskazaniu na pełną poczytalność w chwili czynu. Otóż opinia została sporządzona przez biegłych psychiatrów E. K. i M. K. oraz psychologa mgr B. B. na podstawie przeprowadzonego badania klinicznego psychiatrycznego i psychologicznego oraz znajomości całości akt sprawy wraz z dostarczoną na badanie przez oskarżonego dokumentacją medyczną, z której wynika, że w 2006 roku korzystał z pomocy psychiatry w związku z licznymi konfliktami z prawem i ujawnianymi zaburzeniami zachowania oraz nadużywaniem środków psychoaktywnych. Biegli stwierdzili, że w czasie badania oskarżony symulował objawy psychotyczne, które nie były spójne i nie tworzyły żadnej jednostki psychopatologicznej. Biegli zgodnie orzekli, że oskarżony w czasie popełnienia zarzucanego mu czynu nie zdradzał objawów choroby psychicznej, jakościowych zaburzeń świadomości, endogennych zaburzeń nastroju, upośledzenia umysłowego, zmian otepiennych czy też cech organicznego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Rozpoznano natomiast u oskarżonego zaburzenia osobowości z tendencją do lekceważenia ustalonych zasad współżycia społecznego i nadużywania środków psychoaktywnych. W czasie popełnienia czynu oskarżony znajdował się w stanie upojenia alkoholowego, które jednak nie zdradzało cech atypowości. Oskarżony jest w pełni sprawny intelektualnie, nie zdradza objawów otepiennych, dobrze zna i różnicuje podstawowe oraz złożone normy moralno-społeczne, ma też odpowiednie doświadczenie życiowe i jest krytyczny. Jego zdolność planowania, rozumienia i przewidywania sytuacji społecznych jest prawidłowa. Mając powyższe na uwadze biegli nie znaleźli żadnych podstaw lekarskich do przyjęcia warunków zniesionej czy też znacznej ograniczonej poczytalności, warunki z art. 31 § 1 i 2 kk nie mają zatem zastosowania. Nie stwierdzono również żadnych wątpliwości co do poczytalności oskarżonego w myśl art. 79 § 4 kpk.

W związku z podnoszonymi przez obrońcę oskarżonego wątpliwościami co do stanu poczytalności oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu, a to z uwagi na „poważne zaburzenia psychiczne skutkujące umorzeniem postępowania karnego w innej sprawie i skierowaniem do szpitala psychiatrycznego”, Sąd Okręgowy po zapoznaniu się z aktami Sądu Rejonowego w Gliwicach sygn. akt III K 844/06 postanowił dopuścić dowód z uzupełniającej opinii biegłych psychiatrów E. K. i M. K. oraz psychologa mgr B. B.. Na marginesie wskazać należy, że do Sądu Rejonowego w Gliwicach wpłynął wniosek Prokuratury Rejonowej G.–Zachód w G. z dnia 2 czerwca 2006 roku o umorzenie postępowania o czyny z art. 233 kk i zastosowanie wobec M. F. środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia go w odpowiednim zakładzie psychiatrycznym. Sprawa toczyła się pod sygn. akt III K 844/06. Ostatecznie postępowanie o ww. czyny zostało umorzone wobec M. F. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk, odstąpiono jednak od umieszczenia go w zakładzie psychiatrycznym w ramach detencji sądowej.

Sąd Okręgowy nadto powołał biegłego toksykologa, a to z uwagi na zarzut skarżącego, iż M. F. w chwili czynu był w trakcie używania leku o nazwie (...) powodującego spowolnienie metabolizmu alkoholu, a co za tym idzie, wpływającego na wynik badania stężenia alkoholu we krwi.

Dopuszczenie tych dowodów w postępowaniu odwoławczym nie naruszało uregulowań zawartych w art. 452 kpk w brzmieniu sprzed daty 1 lipca 2015 roku, bowiem dowody te nie dotyczyły istoty sprawy, a jedynie jednej z kwestii, która podlegała ocenie przez Sąd Odwoławczy. Należy przy tym podkreślić, że nie narusza kryterium „wyjątkowości” sytuacji procesowej, w której sąd odwoławczy przeprowadza dowody w trybie art. 452 § 2 kpk, weryfikowanie nimi zasadności ustaleń faktycznych co do istoty sprawy przyjętych przez sąd pierwszej instancji (postanowienie SN z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie o sygn. V KK 389/07, OSNKW 2008/8/61).

Pozyskane przez Sąd Okręgowy opinie potwierdzają zasadność ustaleń i ocen dokonanych przez Sąd I instancji.

W pierwszej kolejności zasadność przyjęcia pełnej poczytalności oskarżonego w chwili czynu potwierdza uzupełniająca opinia sądowo-psychiatryczno-psychologiczna z dnia 18 marca 2015r (k. 171-175). Biegli psychiatrzy i psycholog, dysponując dodatkową dokumentacją w postaci opinii sądowo-psychiatrycznych z dnia 18.5.2006r. oraz z dnia 11.01.2007r. wydanych przez biegłych lekarzy E. R. i A. W., a stwierdzających całkowicie zniesioną poczytalność M. F. w czasie popełnienia czynów z art. 233 § 1 kk w dniach 28.05.2002r., 1.10.2004r. i 15.03.2006r., w całej rozciągłości podtrzymali wnioski opinii wydanej w dniu 11.02.2014r. na potrzeby sprawy niniejszej. Objawy psychotyczne u opiniowanego już wcześniej ustąpiły, co też stało się przyczyną odstąpienia od zastosowania detencji sądowej przez Sąd Rejonowy w Gliwicach w sprawie o sygn. akt III K 844/06. Biegli w dalszym ciągu nie znaleźli podstaw do przyjęcia warunków zniesionej czy też ograniczonej poczytalności oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu.

Żadnych wątpliwości nie budzi także kwestia ustalenia przez Sąd I instancji wysokości stężenia alkoholu w organizmie oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu. Stężenie to zostało ustalone za pomocą badania oskarżonego urządzeniem typu Alkometr A2.0 o nr fabrycznym (...) posiadającym aktualne świadectwo wzorcowania. Wskazane wyniki to: o godz. 00.48 – 1,27 mg/l, tj. 2,67 promila w przeliczeniu na stężenie alkoholu we krwi i o godz. 00.50 – 1,24 mg/l, tj. 2,60 promila w przeliczeniu na stężenie alkoholu we krwi. Na to stężenie nie miało żadnego wpływu ewentualne zażywanie przez oskarżonego leku (...), co obrońca zasygnalizował na etapie postępowania apelacyjnego. Biegły z zakresu toksykologii i chemii sądowej dr n. med. R. C. w pisemnej opinii toksykologiczno-sądowej (k. 193-197) sformułował wniosek, iż wskazany lek nie miał wpływu na wartości wyników pomiarów stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu u oskarżonego M. F.. Jego obecność w organizmie w stałym terapeutycznym stężeniu nie zakłóca działania analizatora wydychanego powietrza jakim jest Alkometr A2.0. Uzyskane wyniki należy uznać za prawidłowo odzwierciedlające spożycie określonej ilości alkoholu przez oskarżonego.

Uzyskanie ww. opinii pozwoliło Sądowi Okręgowemu ustosunkować się do zarzutów czynionych przez obrońcę oskarżonego oraz zweryfikować poprawność poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń. Zarówno opinię uzupełniającą sądowo-psychiatryczno-psychologiczną, jak i toksykologiczno-sądową, Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne, rzetelne i wydane zgodnie z wiedzą i kompetencjami biegłych. Nie dopatrzono się w nich sprzeczności czy też nielogiczności.

Reasumując należy jeszcze raz dać wyraz temu, że Sąd Rejonowy słusznie uznał M. F. za winnego zarzucanego mu czynu.

Odnosząc się do orzeczonej kary należy przyjąć, że wymierzona została przez Sąd I instancji po rozważeniu szeregu okoliczności mających wpływ na jej wymiar. Nie można uznać jej za rażąco surową, a wręcz przeciwnie - wymierzona kara 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata, a także kara grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 złotych każda, jawi się jako łagodna mając na uwadze wysokie stężenie alkoholu w organizmie oskarżonego. Sąd I instancji wziął pod uwagę okoliczności łagodzące i obciążające i należycie je uwzględnił przy wymiarze kary. Sąd podkreślił w pisemnych motywach wyroku, w jaki sposób na rodzaj i wysokość kary wpłynął stopień zawinienia oskarżonego i stopień społecznej szkodliwości jego

czynu. W tym kontekście orzeczona kara jest karą sprawiedliwą, która winna stanowić dla oskarżonego dostateczną dolegliwość i wdrożyć go w przyszłości do przestrzegania porządku prawnego. Prawidłowo też Sąd Rejonowy na mocy art. 42 § 2 kk orzekł wobec oskarżonego obligatoryjny środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 3 lat, którego wymiar jest adekwatny do tych wszystkich okoliczności, które Sąd wziął pod uwagę przy wymiarze kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny. Dla wzmocnienia funkcji prewencyjnej zasadnym było również orzeczenie na podstawie art. 49 § 2 kk świadczenia pieniężnego w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Z tych też względów, nie podzielając zarzutów stawianych zaskarżonemu rozstrzygnięciu i uznając orzeczenie Sądu Rejonowego w Rybniku za słuszne, Sąd Odwoławczy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok nie znajdując jakichkolwiek podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Po myśli art. 624 § 1 kpk zwolniono oskarżonego w całości od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

SSO Sławomir Klekocki

SSO Aleksandra Odoj-Jarek (spr.) SSO Lucyna Pradelska-Staniczek